

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Ралица Мирчева (НБУ)

за дисертационния труд на Дафна Петкова Стоилкова

на тема: „Създаване и структуриране на повърхности чрез съвременни методи“

представен за придобиване на научната степен „доктор“ по професионално

направление 8.2. Изобразително изкуство в НХА

Дисертационният труд на Дафна Стоилкова на тема: „Създаване и структуриране на повърхности чрез съвременни методи“ се състои от увод, три глави, заключение и библиография от 255 страници, приложение с богат илюстративен материал в 206 изображения.

Докторантката Дафна Стоилкова е творец с богата биография, която работи в областта на художествения текстил, и това е една от причините тя да избере настоящата тема. Образованието, което получава я мотивира да направи това изследване. Бакалавърската си степен получава в катедра „Мода“ (2014 г.) в НХА, магистърската степен „Моден дизайн“ (2016 г.), е в Академията за изкуства Вайсензее в гр. Берлин, Германия, където продължава и с майсторски клас „Моден дизайн“ (2018 г.), отново в същата академия. Впечатление прави и опитът ѝ придобит в Ателие за лазерно рязане по време на обучението ѝ в Берлин.

Дафна Стоилкова има широк диапазон от художествени и дизайнерски способности в областта на създаване на текстил, в техниките на тъкане, плъст, бродерия, обработка на силикони и полимери, ситопечат, лазерно рязане и др.

Има множество участия в изложби, проекти, самостоятелни изложби, модни ревюта, посветени на текстила, модата и дизайна. Финалист и участник е в няколко международни онлайн конкурса в периода между 2011 – 2015 година, както е явно от приложената в документите творческа биография.

Докторантката има и 6 публикации, които са посветени на разглежданата в дисертацията тема.

Представеният материал от Дафна Стоилкова, показва и обхваща творческите възгледи за текстилните повърхности и превръщането им в триизмерни структури като изкуство. Авторското ѝ изследване върху тази проблематика е от гледна точка на

художника-творец. Проектите, в които участва, са изследване от нейния личен опит като анализ на текстила в модата, като творчески процес. Тук е засегната темата за модата и стиловете, които са свързани и са в постоянна симбиоза с текстила. Текстилната триизмерна тъкан се разглежда като визуален начин на общуване. Чрез дрехата човек се разкрива като личност и характер.

В дисертацията е отбелязан подробно процесът за анализиране на тенденциите на триизмерност в текстила през съвременните методи за създаване до трансформациите, които се превръщат в структурно активни повърхности.

Самата Дафна Стоилкова се развива и работи в тази област и се включва активно и новаторски в това изследване, което дава една професионална оценка и поглед върху разглежданата тема.

Докторантката е успяла да улови и предаде същината на триизмерния текстил като един от елементите на модата и дизайна.

В настоящата дисертация се разглежда и анализира развитието и тенденциите в методите за създаване и структуриране на текстил и повърхности.

Изследва се взаимовръзката между структура, функция и естетика в триизмерния текстил и мястото му в дизайна като такъв.

Разглеждат се различните фактори, съпътстващи реализацията му от традиционни техники, нови технологии до абстрактната представа, която се занимава с художественото отражение на текстила в параметрите на неговото визуално представяне в модата и дизайна днес.

Темата на изследването, представя триизмерните структури в контекста на функционалността и естетиката на текстила. Важен акцент е изследването на взаимоотношението между човек и среда посредством текстила и методите за триизмерното му структуриране.

Дисертационният труд обобщава и систематизира съществуваща информация за традиционни и иновативни методи, обхващаща материали, техники и технологии.

Прави се обстоен анализ и дефиниция на понятия в сферата, като в същото време се предоставя широк спектър от примери – исторически и съвременни разработки на текстилни повърхности по отношение техните качества и функционалност и ролята на структурата в дизайна на текстила.

Методиката на изследването, която докторантката е използвала пространно и задълбочено е свързана с разнообразни методи и направени анализи: историографски, художествен.

Уводът очертава актуалността и същността на изследваната тема, целта и задачите, които си поставя докторанта.

В Първа глава **„Историческо изследване на техники за манипулация на текстил и повърхности с цел създаване на триизмерна структура“** се изследва историческото развитие на различни техники за триизмерно структуриране на текстила.

Всъщност в исторически план до наши дни текстилът е един от най-динамичните акценти и тенденции в съвременното изкуство. Той носи в себе си многообразни въздействия, богата образност и необятно въображение. Тук може да се направи извода, че текстилът обобщава идеалите и характера на миналото и новите търсения и амбиция на настоящето и бъдещето, като обединява в едно традиция и бъдеще.

В тази глава са очертани тенденциите при развитието на текстила като инструмент за моделиране на взаимодействието между човек и среда чрез изследване на развитието на конкретни текстилни техники. Акцентирано е, върху техниките за триизмерно структуриране на текстил, както и историческо развитие на изследваните такива, в случая плисирането като използван метод и разглеждането му от древността да наши дни.

Във втора глава **„Съвременни методи за създаване и структуриране на текстил и повърхности“** представя методи за създаване, конфигуриране и широките възможности, които дават съвременните технологии в областта на 3D принтирането. В тази глава се засяга и важен момент, а именно, естетиката, функцията и визуалния диалог между човека и триизмерния текстил. Впечатление правят съвременните методи за триизмерно структуриране на текстил и повърхности, основаващи се на новаторска интерпретация на традиционни текстилни техники.

Други методи, които се засягат в дисертацията са съвременните, които се базират само и единствено на иновативни методи, технологии и 3D технологиите. В дисертацията са посочени разликите между „интелигентния“ и „умен“ текстил, които се превръщат в неизменна част от развитието ни.

Новаторските интерпретации на традиционни текстилни техники, обхващат все по-смело навлизащи в тази индустрия методи на добавяне на материал, деконструиране, отнемане на материал с цел създаване на триизмерна структура.

Други методи са тези с добавяне на материал с цел създаване на триизмерност с помощта на печат с обемни материали като флок печат, печат със силикон, инжектиране на силикон през ажурни текстилни материи.

Следват методи като химическо отнемане и третиране на материал (карбонизационен печат); термопресоване и изграждане на триизмерна форма; разрязване и изрязване с помощта на лазерното рязане, за да стигнем до 3D принтирането и триизмерните текстилни повърхности разработени успешно от НАСА.

В края на текста в тази глава са засегнати и оригиналните нано-структурни повърхности, които винаги са били от особен интерес в текстила. Тук е отбелязан и оптичния феномен „структурен цвят“, постигнат чрез структури на „микро-“ и „нано-“ ниво.

В трета глава „Трансформации: структурно активни повърхности“ са засегнати важни за тезата на Дафна Стоилкова социални и глобални процеси, които тя пречупва през призмата на дисертационната тема – текстилната повърхност, неразривно свързана с настоящето и бъдещето. Параметрите, които тя разглежда са политемпоралност, хипер-новост, хибридность, антропоцен и ноосферата.

Следва разработка, която винаги е била интригуваща част от съвременното изкуство, а именно „интелигентен текстил без вградена електроника“. Тук текстилната повърхност се обръща към естествените природни процеси. В някои от тях виждаме отново завръщане към първоизточника, към природата, към това, от което векове наред човек бяга, за да се завърне отново към него.

Представени са интересни трансформации на материята, с примери към тази теза са актуалните „активни“ материали – от синтетични до съдържащи живи микроорганизми свързани с текстила.

Актуални разработки правят корпорации и лаборатории като: Deflexion™, BioLogic, Lotus Dome, които определено впечатляват с откритията и разработките си.

Представен е „биомиметичния подход“, който е в симбиоза с дизайна, архитектурата, които залагат на оригинални идеи в сферата на природните механизми, които успешно интерпретират и реализират. Това е важна отметка в посока симбиоза и търсене на другите изкуства, освен текстила, които също използват природата.

„Колаборация“ с живи организми и връзката на природата с текстила са акцентите, които правят тази глава запомняща се от гледна точка на триизмерния художествен текстил - текстилната пластика. Примерите тук впечатляват с разработените идеи и мащабността на съвременните автори, които работят в тази посока.

Заклучението защитава изведените резултати от изследването и прави необходимите обобщения, на този етап от написването на дисертацията.

Приложението е с умело избран илюстративен материал, което прави силно впечатление.

Като препоръка в рецензията отчитам че, в текстът има много препратки към различни теории, които засягат елементите на тъканта във философски смисъл, като по този начин до някаква степен изместват фокуса на основната идея.

Термините цитирани директно от речници на български език, би следвало да бъдат изведени в края на дисертационния труд.

Текстът в трите глави е изпълнен с множество цитати, някои от които повече от половин страница.

Съдържанието е разделено в огромен брой точки и подточки (напр. 92 точки и подточки във втора глава), което е излишно сегментиране на текста, вместо това могат да се обединят много от заглавията в няколко и с това да се постигне по-голяма яснота в заявените теми.

Отчитането на споменатите бележки и корекции и тяхното по-сериозно доразвиване биха подобрили дисертационния труд. Би могло да се прецизира и конкретизира използваната информация, както и да се намали обема на текста и да се помисли за издаване като учебно помагало, което да бъде в интерес на студенти и преподаватели, които работят в областта на триизмерния текстил.

Приносителите в дисертацията **„Създаване и структуриране на повърхности чрез съвременни методи“** са важни опорни точки, които точно отразяват доказаната теза:

- Очертаване на тенденциите при развитието на текстила като инструмент, моделиране на взаимодействието между човек и среда, чрез общ преглед при развитието на конкретни текстилни техники.

- Аргументация защо достигането до техники за триизмерно структуриране на текстил и повърхности е съществена стъпка в развитието на текстила като инструмент за моделиране на това взаимодействие.
- Категоризация на техниките за триизмерно структуриране на текстил – исторически и съвременни.
- Периодизация – историческо развитие на техниките за триизмерно структуриране на текстил.
- Очертаване на тенденции в развитието на съвременните методи за създаване и структуриране на повърхности

Положителна е оценката ми за дисертационния труд, автореферата и научните приноси, с които се представя Дафна Стоилкова.

В заключение препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „**доктор**” на Дафна Стоилкова в професионалното направление 8.2 Изобразително изкуство.

28.06.2023 г.
гр. София

доц. д-р Ралица Мирчева